

αρά) 'Οξύλιθ. Τηγανίζω ἀβγά βορβούς (συνών. ἀβγά ἀτρία) Χίος || Φρ. 'Εχούθησα οἱ βορβοί του (ἐχύθησαν οἱ βολβοί του, ἦτοι ἐτυφλώθη) Κίτ. 'Η σημ. καὶ μεσν. 5) ὁφθαλμός τῶν φυτῶν ἰδίᾳ ὁ ἐξωγκωμένος Κύθν. συνών. μάτι, μπουμπούκι.

Πβ. βορβέλλα, βορβί, βορβίδι, βορβούλλι, βορ-ούτσι. [**]

βορβοτσέκουρο τό, Πελοπν.

'Εκ τῶν οὐσ. βορβός καὶ τσεκούρι.

Πέλεκυς, τσεκούρι (τὸ α' συνθετ. ἄνευ σημ.). 'Η λ. λογοπ., ὁ ἰδ. ἐν λ. βορβογέλαδο.

βορβοτσιά ἡ, Τσακων.

'Εκ τοῦ οὐσ. βορβός.

Φυτὸν μὲ ὑπόγειον βολβὸν μικρότερον τοῦ κοινοῦ βολβοῦ καὶ μὴ ἐδώδιμον.

βορβούλλι τό, ἀμάρτ. βουρβούλλι Μέγαρ.

'Εκ τοῦ οὐσ. βορβός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ούλλι.

Βορβός 2 α, ὁ ἰδ.

βορβούτσι τό, ἀμάρτ. βουρβούτσι Πελοπν. (Κόκκιν.)

'Εκ τοῦ οὐσ. βορβός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ούτσι.

Βορβός 2 α, ὁ ἰδ.

βορδεύω ἀμάρτ. βορδεύγω Κρήτ.

'Εκ τοῦ οὐσ. βόρδως.

1) Γίνομαι ὡς ἡμίονος, παχύνομαι πολὺ: 'Εβόρδεψε καὶ δὲ βορεῖ νὰ κουνήσῃ βλεῖο. Συνών. βορδωνίζω 1.

2) 'Εξοιδαίνομαι, φουσκώνω, συνήθως ἐπὶ ὀσπρίων διαποτιζομένων ὑπὸ ὕδατος: 'Αφησ' τοῖς φασοῦλλες νὰ βορδέψουνε, γκατὶ ἀλλεῶς δὲ βράζουνε.

βορδί τό, ἀμάρτ. βορτίν Κύπρ.

'Υποκορ. τοῦ οὐσ. βόρδως.

Μικρὸς ἀρσενικὸς ἡμίονος. Συνών. βορδοῦδι.

βόρδος, ἰδ. βόρδως.

βορδοῦδι τό, ἀμάρτ. βορτούν Κύπρ.

'Εκ τοῦ οὐσ. βόρδως καὶ τῆς ὑποκοριστικῆς καταλ. -οῦδι.

Βορδί, ὁ ἰδ.

βορδωκεντρέα ἡ, ἀμάρτ. βορδωκεντρέα Πόντ. (Τραπ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. βορδωκεντρέας.

1) 'Η ράβδος διὰ τῆς ὁποίας ἐλαύνει τοὺς ἡμίονους ὁ ἡμιονηγός. 2) Συνεκδ. τὸ βούκεντρον.

βορδωκεντρέας ὁ, ἀμάρτ. βορδωκεντρέας Πόντ. (Τραπ.)

'Εκ τῶν οὐσ. βόρδως καὶ κέντρο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -έας, δι' ἣν ἰδ. -ξάς.

1) 'Ο ἡμιονηγός. 2) Συνεκδ. ὁ ζευγολάτης.

βορδωκοίλης ἐπίθ. Κρήτ. βορδωκοίλης 'Ιων. (Πέργαμ.) Οὐδ. βορδωκοίλι Προπ. ('Αρτάκ.)

'Εκ τῶν οὐσ. βόρδως καὶ κοίλῃ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ης. Περὶ τοῦ οὐδετέρου βορδωκοίλι πβ 'ΑνθΠαπαδόπ. ἐν 'Αθηνᾷ 37(1925) 137 κέξ.

1) 'Ο ἔχων κοιλίαν ἐξωγκωμένην, γάστρων Κρήτ. Συνών. ἀσκοκοίλης, βατραχοκοίλης 1, βορδοκοίλης, βορδοκοίλῃ, κοίλαρᾶς. β) 'Ο κοντός τὸ ἀνάστημα καὶ χονδρὸς 'Ιων. (Πέργαμ.) 2) Οὐδ., τὸ ἐντελὲς στρογγύλον, ὀλοστρογγύλον Προπ. ('Αρτάκ.)

βορδωνάκι τό, ἀμάρτ. βουρδωνάτσι Μεγίστ.

'Υποκορ. τοῦ οὐσ. βορδώνι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι.

Μικρὸν φυτὸν ἀσφοδέλου.

βορδωναρειὸ τό, 'Αθ. βορτωναρκὸν Κύπρ. βουρδωναρειὸ 'Αθ. Σχίαθ.

'Εκ τοῦ οὐσ. βόρδωνας, δι' ὃ ἰδ. βόρδως, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -αρειό.

Στάβλος ἡμίονων.

βορδωνάρι τό, 'Ανδρ. Μέγαρ. Νάξ. ('Απύρανθ. Βόθρ. Καλόξ. Κορων.) Πάρ. Πελοπν. (Μάν.) Ρόδ. Σῦρ. Χίος κ. ἀ. — Λεξ. Πρω.Δημητρ. βουρδωνάρι Σῦρ. — Λεξ. Μπριγκ. βουρδωνάρ' Σάμ. Σχίαθ. βορδωνάρ' Πόντ. ('Αμισ.) βερδωνάρι Χίος βοθωνάρι Χίος βουρδωνάρι 'Ηπ. βουρδωνάρι Κύθηρ. βουλδωνάρι Κέρκ. μπουντουνάρι Πελοπν. (Τριφυλ.)

'Εκ μεταγν. ἀμάρτ. οὐσ. βορδωνάριον, τοῦ ὁποίου ἡ ὑπαρξὶς πιστοποιεῖται ὑπὸ τοῦ ἐν παπύροις βουρδωνάριον = ἡμίονος. 'Ιδ. Λεξ. FPreis. ἐν λ.

A) Κυριολ. 1) 'Η μεγάλη κορυφαία δοκὸς τῆς στέγης, ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζονται αἱ ἐκατέρωθεν μικρότεραι δοκοὶ 'Ανδρ. 'Ηπ. Κύθηρ. Νάξ. ('Απύρανθ. Βόθρ. Καλόξ. Κορων.) Πάρ. κ.ἀ. Συνών. ἀξόνι 1 β. 2) 'Η μεγάλη δοκὸς ἡ ὑπανεχούσα τὸ πάτωμα Πελοπν. (Τριφυλ.) 3) 'Η μεγάλη ὀριζοντία δοκὸς τοῦ ἐλαιοτριβείου, εἰς ὁπὴν τῆς ὁποίας εἰσέρχεται ἡ κορυφή τοῦ στρεφομένου κοχλίου τοῦ πιέζοντος τὰς ἐλαίας Κέρκ. Σχίαθ. Χίος κ. ἀ. — Λεξ. Πρω.Δημητρ. Συνών. βορδωνάρις 2. 4) Δοκὸς παχεῖα Μέγαρ. Πελοπν. (Μάν.) Σῦρ. κ.ἀ. — Λεξ. Μπριγκ.: Φρ. Μπρισίμι βορδωνάρι (πολὺ χονδρὸν) Σῦρ. 'Η σημ. καὶ παρὰ Δουκ. 5) Στενὸν καὶ μακρὸν ξύλον Νάξ. ('Απύρανθ) β) Ράβδος Ρόδ. 6) Στενὸς καὶ μακρὸς λίθος Νάξ. ('Απύρανθ.) 7) Εἶδος εὐμεγέθους δαμασκῆνου Πόντ. ('Αμισ.) 8) Τὸ μὴ καλῶς ἐψηθὲν ἢ τὸ κακόβραστον ὄσπριον Χίος.

B) Μετων. 1) Ζῶον μεγαλόσωμον ἢ ἄνθρωπος μεγαλόσωμος Σάμ. 2) 'Ανθρωπος ἀδέξιος ἢ ἀμβλύνους Σάμ. Χίος.

Πβ. βορδωνάρις, βορδώνι.

βορδωνάρις ὁ, 'Αθ. Κρήτ. Ρόδ. Χίος κ. ἀ. — Λεξ. Δημητρ. βουρδωνάρις (Πανδῶρ. 8,423). βουρδωνάρις 'Αθ. Καππ. Τήν. Χίος κ. ἀ. — Λεξ. Μπριγκ. Δημητρ. βουρδωνάρις 'Αθ. βουρδωνάρ' Μακεδ. (Κασσάνδρ. Χαλκιδ.) βορτωνάρις Κύπρ. βορτωνάρος Κύπρ. Πληθ. βορδωναραῖοι 'Αθ. βουρδωναραῖοι 'Αθ.

'Εκ τοῦ μεσν. οὐσ. βορδωνάριος, παρ' ὃ καὶ βουρδωνάριος καὶ βουρδουνάριος, ὁ ἐκ τοῦ Λατιν. *burdonarius*. Περὶ τῆς λ. ἰδ. PKretschmer ἐν Byzant. Zeitschr. 7,399. 'Η λ. καὶ παρὰ Σομ. Τὸ βουρδωνάρις καὶ παρὰ Βλάχ. 'Ο πληθ. βορδωναραῖοι καὶ παρὰ Δαπόντε (ἐκδ. ELegrand Biblioth. 3,225).

A) Κυριολ. 1) 'Ο ἔχων τὴν φροντίδα τῶν ἡμίονων ἢ ὁ δι' ἡμίονων ἐνεργῶν μεταφοράς, ἰδίᾳ ἐπὶ μοναχοῦ ἢ ὑπηρέτου μοναστηρίου 'Αθ. Καππ. Κρήτ. Κύπρ. Μακεδ. (Κασσάνδρ. Χαλκιδ.) Ρόδ. Χίος. κ.ἀ. — (Πανδῶρ. ἐνθ' ἄν.) — Λεξ. Μπριγκ. Δημητρ. β) Καθόλου ὁ ἐνεργῶν μεταφορὰς ἀνθρώπων καὶ πραγμάτων διὰ ζῶων φορηγῶν, ἀγωγιάτης Κρήτ.: Παροιμ. φρ. "Οποῖος γάδαρος κ' ἐγὼ βορδωνάρις (ἀρκεῖ νὰ μὴ παρακωλύωμαι ἐγὼ εἰς τὸ ἔργον μου καὶ ἀδιαφορῶ ποῖος κυβερνᾷ). 2) 'Υπὸ τὸν τύπ. ἀπάνω βορδωνάρις ἢ βουρδωνάρις, ἡ μεγάλη

ὀριζοντία δοκὸς τοῦ ἐλαιοτριβείου, διὰ τῆς κεντρικῆς ὀπῆς τῆς ὁποίας στρέφεται ἡ κορυφὴ τοῦ κοιλίου τοῦ πιέζοντος τὰς ἐλαίας Ἀθ. Συνών. βορδωνάρι 3. 3) Ὑπὸ τὸν τύπ. κάτω βορδωνάρις ἢ βορδουνάρις, ἢ ὡς βάσις τοῦ ἐλαιοτριβείου χρησιμεύουσα παχεῖα δοκὸς Ἀθ.

Β) Μετων. 1) Ἀνθρωπος ἀγροϊκὸς καὶ βάναντος Κρήτ. Τήν. κ. ἀ.—(Πανδῶρ. ἐνθ' ἀν.) Συνών. βόρδω B 2. 2) Ἀνθρωπος σωματώδης καὶ χοντροκαμωμένος Τήν. κ. ἀ. 3) Ἐπιθετικ. ρωμαλέος Τήν.

Πβ. βορδωνάρι, βορδώνι.

βορδωνεά ἢ, ἀμάρτ. βορδουνεά Μεγίστ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βορδώνι καὶ τῆς παραγωγικῆς κατλ. -εά.

Τὸ φυτὸν ἀσφόδελος 1, ὁ ἰδ.

βορδώνι τό, βορδώνιν Κύπρ. βορδώνι Ἀθ. Καπ. Κάρπ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. Κορων.) Πάρ. Πελοπ. (Λακων. Μάν.) Σίφν. Χίος κ. ἀ.—Λεξ. Πρω. Δημήτρ. βορδών' Καπ. (Ἀραβάν.) βορδών' Καπ. (Ἀνακ. Τελμ.) βορτώνιν Κύπρ. βορτών' Καπ. (Σίλατ. Σινασσ.) ὀρδώνι Κάρπ. βορδών' Στερελλ. (Αἰτωλ.) βορδώνι Καπ. Φάρασ.) βορδών' Καπ. (Φερτ.) βορτώνι Καπ. (Φάρασ.) βορδούνι Καπ. Μεγίστ. Νάξ. μουρδώνι Θράκ. Κεσάν.) ὀρδώνι Χίος.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὗς. βορδώνιον, παρ' ὃ καὶ βορδώνιον καὶ βορδώνιν. Ὁ τύπ. μουρδώνι κατ' ἐπίδρασιν τοῦ συνών. μουλάρι.

Α) Οὗς. 1) Ἡμίονος ἀλλαχοῦ μὲν ὁ συνήθους μεγέθους, ἀλλαχοῦ δὲ ὁ μικροῦ Ἀθ. Θράκ. (Κεσάν.) Καπ. (Ἀνακ. Ἀραβάν. Σίλατ. Σινασσ. Τελμ. Φάρασ. Φερτ.) Κύπρ. Πάρ. Πελοπ. (Λακων. Μάν.) κ. ἀ.—Λεξ. Πρω. Δημήτρ.: Ἄσμ.

Ἄτ Βασίλης ἔρχεται ἀπὸ τὴν Καισαρίτσα, σέρνει μουλάρι δώδεκα, βορδώνια δεκατρία (ἐν παραλλαγῇ ἀντὶ βορδώνια λέγεται μουρδώνια) Κεσάν.

Ἐφτὰ βορτώνια φόρτωσεν ὠτίτσα καὶ μυτίτσα (ὠτίτσα = ὠτα, μυτίτσα = μύτες) Σίλατ. 2) Ἡμίονος τερατώδης ἐξ ὄνου πατρὸς καὶ μητρὸς ἀγελάδος (πεπαισμένως) Στερελλ. (Αἰτωλ.) 3) Ἴππος ἐνορχίς, ἐπιβήτωρ Νάξ. (Ἀπύρανθ. Κορων. κ. ἀ.) 4) Ράβδος Κύπρ.

5) Ἡ μεγάλη κορυφαία δοκὸς τῆς στέγης ἢ στηρίζουσα τὰς ἐκατέρωθεν μικροτέρας δοκοὺς Χίος—Λεξ. Πρω. Δημήτρ. 6) Τὸ φυτὸν ἀσφόδελος Μεγίστ.

Β) Ἐπιθετικ. 1) Μεστός, ἐπὶ γεννήματος Κάρπ.: Τὸ σιτάρι εἶναι ὀρδώνι σὰ φασούλι. 2) Στερεὸς Κάρπ.: Ὅργον βορδώνι. β) Σκληρὸς, μὴ βρουσμένος καλῶς, ἐπὶ ὀσπρίων Σίφν.: Κουκχιά βορδώνια. 3) Ἀνεπτυγμένος, ζωηρὸς, σπαργῶν, ἐπὶ φυτῶν ἐν γένει Κάρπ.

Πβ. βορδωνάρι, βορδωνάρις.

βορδωνιάζω Βιθυν. Ρόδ. βορδωνιάτσω Σίφν. βορδωνιάζω Πελοπ. (Συκεά Κορίνθ.) βορδινιάζω Κρήτ. βορδουνιάζω Θράκ. (Σουφλ.) βορτωνιάζω Κύπρ. βορτουινιάζω Κύπρ. γορδινιάζω Σύμ.

Τὸ μεσν. βορδωνιάζω. Περί τῆς λ. ἰδ. ΣΔεινάκ. ἐν Λαογραφ. 7(1923) 283 κέξ.

1) Σκληρύνομαι ἔνεκα βράσεως ἀτελοῦς, ἐπὶ ὀσπρίων ἢ λαχανικῶν Πελοπ. (Συκεά Κορίνθ.) Σίφν.: Ἡβορδωνιάσανε τὰ φασόλια Σίφν. Βορδινιάσαν τὰ κολοκύθια—τὰ χόρτα Συκεά Κορίνθ. Συνών. ἀγουρινιάζω 3. 2) Σήπομαι Κρήτ. Κύπρ.: Βορδινιάσα δὲ σπαρμένα ἀπὸ τῆ βροχῇ Κρήτ. Οἱ ἐλαῖες ἐβορδουνιάσασιν (ἐπὶ ἐλαίων συσσωρευμένων ἐτοιμῶν πρὸς ἐκθλίψιν) Κύπρ. β) Ἀνα-

δίδω κακὴν ὁσμὴν Ρόδ.: Ἐβορδωνιάσεν τὸ φαεῖ. γ) Μαραίνομαι, κιτρινίζω Κύπρ.: Ἐβορτωνιάσαν τὰ κολόθια (κολοκύθια). 3) Σχηματίζονται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας μου τραχεῖαι πτυχαί, ζαρώνω Σύμ.: Ἐγορδινιάσαν ἀπὸ τὸ νερὸ τὰ δαχτύλια μου—τὰ χέρια μου. Ἐγορδινιάσαν τὰ κουκχιά. IV) Κοκκινίζω ἀπὸ ἑξαψιν ὀργῆς Θράκ. (Σουφλ.): Τί ἑπαθίς κι βορδούνιας; V) Κατέχομαι ὑπὸ ἀϋπνίας Βιθυν.: Ἀπόψε ὡς τὸ πουργὸ βορδώνιασα.

βορδωνίζω ἀμάρτ. βορτωνίζω Κύπρ. βορτωνῶ Κύπρ. Μέσ. βορδωνίζομαι Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βόρδωνας, δι' ὃ ἰδ. βόρδως.

1) Γίνομαι ὡς ἡμίονος, παχύνομαι: Παροιμ.

Ἄλ-λοι σπέρνουν τῶν θερίζουν | τῶ ἄλλοι τρῶν τῶν βορτωνίζουν

(ἐπὶ τῶν ζώντων εἰς βάρος ἄλλων). Συνών. βορδεύω 1. 2) Μέσ. παραφέρομαι, ἐξοργίζομαι.

βορδωνόμουλος ὁ, ἀμάρτ. βορτωνόμουλος Κύπρ. βορτωνόμουλον τό, Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὗς. βόρδωνας, δι' ὃ ἰδ. βόρδως, καὶ μουῦλος.

Μέγας ἡμίονος: Ἄσμ.

Τῶν μὲ τ' ἀμάξα τὸ τερὲν τῶν μὲ τ' ἀδ-σὰ τὸ λάδι τῶν μὲ τὸ βορτωνόμουλον νὰ φέρῃς τὸ λιβάνιν (ἀδ-σὰ = ἀσκιά).

βορδωνόμυλος ὁ, ἀμάρτ. βορτωνόμυλος Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὗς. βόρδωνας, δι' ὃ ἰδ. βόρδως, καὶ μύλος.

Μύλος κινούμενος δι' ἡμίονου: Φρ. Ὁ δεῖνα γυρίζει βορτωνόμυλον (ἀσχολεῖται διαρκῶς μὲ τὰ ἴδια πράγματα).

βορδωνόσπορος ὁ, ἀμάρτ. βορδουνόσπορος Μεγίστ.

Ἐκ τῶν οὗς. βορδώνι καὶ σπόρος.

Ὁ σπόρος τοῦ φυτοῦ ἀσφοδέλου.

βορδωρρούθουνος ἐπίθ. ἀμάρτ. βορδωρρίφουνος Πελοπ. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τῶν οὗς. βόρδως καὶ ρουθούνι, παρ' ὃ καὶ ριφούνι.

Ὁ ἔχων διεσταλμένους τοὺς ρώθωνας.

βόρδως ὁ, Κρήτ. Κύπρ. βόρτως Κύπρ. βόρδωνας Βιθυν. Κέρκ. σβόρδωνας Κέρκ. βορδώνια ἢ, Κρήτ. Πελοπ. (Μάν.) βορτώνια Κύπρ. (Πάφ.)

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὗς. βούρδων, παρ' ὃ καὶ μεσν. βόρδων, ὁ ἐκ τοῦ Λατίν. *burdo*.

Α) Οὗς. 1) Ἡμίονος ἄρρην Κύπρ. ἢ θήλυς Πελοπ. (Μάν.) β) Τὸ παιδί ὑβριστικῶς Κρήτ. Συνών. παλαιόπαιδο. 2) Μεγάλῃ πέτρα Κρήτ. 3) Σκληρὸν ἔκφυμα τοῦ δέρματος Κέρκ.: Ἐβγαλαν τὰ χέρια μου ἔνα ξαφνικὸ βορδώνους (ἔνα ξαφνικὸ = πληθος).

4) Ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ κλήματος ὅταν φουσκώσῃ Κέρκ.

β) Ἡ τρυφερά κληματὶς τῆς ἀμπέλου Κύπρ. (Πάφ.)

5) Τρυφερὸς κλάδος δένδρου Κύπρ. (Πάφ.)

Β) Μετων. 1) Ἀνθρωπος βράδυκίνητος Κύπρ. 2) Ἀνθρωπος νωθρὸς τὸν νοῦν, ἀγροϊκὸς, ἀπαιδευτὸς Κύπρ. Συνών. βορδωνάρις B 1. 3) Ἐπιθετικ. ὁ μὴ κοιμώμενος, ἄυπνος Βιθυν.

βορδώχειλας ἐπίθ. ἀμάρτ. βορδάχειλας Πελοπ. (Οἰν.)

Ἐκ τῶν οὗς. βόρδως καὶ χεῖλος, παρ' ὃ καὶ ἀχείλη,